

Bogdan Diaconu

ROMÂNIA IUBITĂ

**Editura TRADIȚIE
BUCUREȘTI 2014**

Tehnoredactare:

Coperta:

Îngrijirea ediției și lector: Vera Maria Dragomir

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

DIACONU, BOGDAN

România iubită / Bogdan Diaconu. - București : Tradiție, 2014

ISBN 978-973-8469-36-5

32(498)

Cuprins:

1. România și lumea

1.1. Frumosul românesc

1.2. Deschiderea României către lume

1.3. România și Europa

1.4. România politică

1.5. România în fața examenului de bacalaureat

2. România, față în față cu extremismul maghiar

3. Reunificarea României cu Moldova. Românii din comunitățile istorice

3.1. Reunificarea

3.2. Drepturile românilor din afara țării

I. România și lumea

1.1. Frumosul Românesc

De ce vrea România să fie altfel?

Istoricul Lucian Boia spune că România este o țară care se încapățânează să fie altfel și acest lucru explică și succesele, dar și nereușitele ei. De ce vrea România să fie altfel? Și, mai ales, de ce ar fi acest deziderat profund care ne animă o greșeală? Doar pentru că lumea se globalizează și vrea uniformitate pentru a putea gestiona mai ușor procesele la scară macro?

Iubesc România tocmai pentru că este altfel și consider această aspirație normală, așa cum o privesc și în raport cu indivizii. Este ciudat doar că, într-o lume care vorbește atât de mult despre personalitate, despre individualitate (o caracteristică fundamentală a democrației pe care o considerăm valoare universală), tendința este mai degrabă contrarie. Indivizii trebuie să se supună foarte multor determinări non-personale, în așa fel încât realizarea unui sine specific devine mai degrabă o excepție decât o normalitate. Același lucru se întâmplă la nivelul țărilor. Și una este să aplici reglementări universale sau măcar continentale pentru a stabili anumite practici la un nivel transnațional pentru că este în avantajul cetățenilor și alta este să transformi această tendință într-o politică globală de anulare a diversităților naționale, a specificului și valorii pe care a dezvoltat-o fiecare popor.

România este prinsă și ea în acest joc complicat al asumării unor obligații internaționale sau europene față de care își asumă însă și nevoia de particularitate. Vrem să fim europeni, dar vrem să rămânem și români, acest lucru neînsemnând dorința de evitare a civilizației sau a regulilor comunitare, ci necesitatea lăuntrică de a rămâne noi înșine, de a ne conserva tradițiile, de a ne afirma valorile. La limită, este vorba de supraviețuirea spirituală ca neam, pe care nu ne-o asigură nici reușita politică, nici cea geostrategică. Nevoia de specific național nu are legătură cu evoluțiile statale, nici cu parteneriatele strategice, motiv pentru care nu se poate subsuma lor. Integrarea politică de orice nivel este, pentru un neam, ca mersul la muncă, este o obligație și o asumare exterioară de care se poate achita cu demnitate și seriozitate.

Ca și individul, neamul are însă nevoie și de timp pentru sine, de spațiu lăuntric, care înseamnă altceva decât obligații față de alții, fiind o asumare față de sine. Că există neamuri

mai puțin doritoare de a-și conserva o identitate proprie, acest lucru este manifest și la nivelul indivizilor mai adaptați care își dedică și timpul liber socializării și comunității. Neamul românesc are însă nevoie de timp pentru sine, de un spațiu propriu, în care să se raporteze la sine însuși și la absolut. Pentru că da, neamul românesc are un raport cu sine și cu absolutul care transcende necesitățile istorice sau relaționările cu istoria și cu reprezentanții temporari ai acesteia.

Înțelegem mai bine această nevoie de a fi altfel dacă ne uităm la maniera de a privi timpul. Ne-am adaptat la timpul modern și ne-am fixat ceasul să bată după ora unei Europei construite pe sistem citadin. Dar nu am renunțat la atemporalitate, acel arhaism pe care îl descoperă turiștii avizați (Prințul Charles este unul dintre ei) și în fața căruia se închină cei care înțeleg ce comoară se ascunde în viziunea tradițională românească.

Mergeți în orice mănăstire veche românească și veți simți străfulgerarea unei alte viziuni, de dincolo de civilizație, ancorată într-o credință care vine din adâncuri la care nu vrem să renunțăm. Unii, prinși în vârtoarea reușitei moderne, au renunțat la devenirea lăuntrică. Noi nu putem să ne lepădăm de noi înșine, pentru că această devenire este în noi prin locul în care ne naștem și prin istoria din care venim. Iar faptul că tânăra generație pare tentată să adopte modelul globalist și să uite de trecut nu este o sărăcire a ființei.

Motiv pentru care nu ar trebui să luptăm să nu mai fim altfel, ci ar trebui să conștientizăm cât de altfel suntem, să stăpânim conflictualitatea care se poate naște între diferența noastră și necesitatea integrării în spațiul celorlalți și să purtăm în continuare povara de a fi un neam profund. Suntem altfel înseamnă că suntem mai mult, nu mai puțin. Este o sarcină să conservăm această diferență fără să ne fie afectat rolul exterior de a sta la masă cu ceilalți actanți. Dar dacă renunțăm la diferență vom fi doar un neam în plus care nu aduce lumii nimic decât o participare cantitativă. În plus, dacă nu mai suntem noi înșine, ce altceva mai putem fi?

Incursiune în frumosul românesc

În orice direcție ai lua-o prin România, găsești peisaje de vis și oameni de neuitat. Trebuie doar să ai răgazul de a privi și de a cerceta. Prinși în vârtoarea evenimentelor și a subiectelor "la zi", uităm adesea în ce țară trăim. Care ascunde mai mult decât ceea ce vedem toată ziua la știri. România nu e făcută doar din breaking news-uri și din agitație. Există și o dimensiune a liniștii profunde și a tăierii respirației în fața frumuseții.

Dacă ajungi în Deltă, prima senzație pe care o ai este că pământul reprezintă un dar al apelor, dar că nu e nici pe departe singura realitate. Iar dacă băntui mai multe zile pe ape, în acel paradis al căilor care se modifică de la un an la altul, aproape uiți că te-ai născut pe

uscat. Zbaterea devine de neînțeles cu fiecare oră petrecută în plus în tărâmul nesigur și mișcător al canalelor și cărărilor unduinde și ajungi să te întrebi care este realitatea și care este iluzia. Începi să iei distanță de ceea ce pare inevitabil și important și să consideri viața o trecere similară cu zborul păsărilor. Și multe dintre ocupațiile altfel obligatorii devin, aici, bazaconii la care nu știi sigur dacă te mai poți întoarce. Semnalul la telefon se pierde ca și cum ar fi evident că invențiile oamenilor nu au ce căuta în acest loc în care domnesc alte reguli și în care omul este doar o viețuitoare ca toate celelalte, nici mai grozavă, nici mai avantajată de tehnologiile sale. Păsările și peștii se descurcă mai bine în mijlocul naturii, așa încât ajungi să te simți mic și umil în fața puterii naturii.

Aceasta este lumea care te învăluie în Deltă, un paradis al apelor unic în Europa și pe nedrept uitat. E adevărat că aici nu există locuri de distracție sau siguranța civilizației umane, dar tocmai acesta este scopul unei imersiuni în lumea apelor: să ai acces la altă perspectivă. Una care să îți reamintească de limitările condiției umane, dar și de frumusețile pe lângă care trecem nepăsători, siguri cum suntem pe invențiile noastre.

Câteva zile în Deltă te vindecă fără să bagi de seamă de sentimentul că oamenii sunt cea mai importantă categorie existențială a pământului. Aici viețuitoarele sălbatice sunt acasă, iar oamenii sunt oaspeți. Îți iei seama și te pleci în fața minunăției. Și te miri cum de ai uitat că România cuprinde asemenea locuri în fața cărora rămâi fără cuvinte.

Știu că e la modă ca vacanțele să fie petrecute în străinătate. Acest lucru a devenit un titlu de glorie și de reușită socială. Dar încă nu ne cunoaștem țara, așa încât a te perinda prin alte părți este ca și cum ai învăța o limbă străină câtă vreme încă nu-ți stăpânești limba maternă. Iar un loc precum Delta Dunării nici nu e de găsit altundeva. Și nu e singura destinație care merită cunoscută și aprofundată, chiar dacă se refuză cunoașterii pentru că e mereu în schimbare.

Din când în când, măcar, asemenea locuri care scapă istoriei și actualității merită cercetate. Perspectiva pe care o deschid ele are ca efect imediat îmbogățirea sufletului și cunoașterea de sine. Cine nu-și cunoaște țara, nu se cunoaște nici pe sine, pentru că tot ceea ce suntem noi vine din bogăția acestei țări. Iar Delta este doar cunoașterea prin ape. Mai există, la fel de șocantă, o cunoaștere prin munți, prin satele izolate, prin vestigiile istorice, prin locurile spirituale. Deși mi-e greu să spun că numai așezămintele religioase sunt spirituale. În România, orice loc care respiră frumusețe este încărcat de spiritualitate. Iar de această dimensiune avem nevoie acum mai mult ca niciodată, dacă nu vrem să ne pierdem...

Cealaltă Românie

Ne-am obișnuit să vorbim despre țara noastră în termeni de probleme, de incongruențe, de nemulțumiri. Avem o relație pragmatică în care vrem anumite lucruri și comentăm negativ când ele nu se întâmplă. Dincolo de necesități și doleanțe, poate ar trebui

să construim și o altfel de raportare, care nu ține seama de contingent. Ar trebui să ne iubim țara dincolo de imperfecțiunile zilnice, dar pentru asta ar trebui să privim spre cealaltă Românie...

Iubesc România Rusaliilor, a iei românești, a tradițiilor de Sânziene, a mănăstirilor străvechi, a folclorului izvorât dinainte de timpul istoriei consemnate. Dar despre această Românie se vorbește prea puțin... Iubesc România nu pentru că sunt politician și așa dă bine, nici pentru că nu aș fi conștient de lucrurile care trebuie îndreptate în această țară. O iubesc cu luciditate tocmai pentru că există un fond spiritual care nu a fost niciodată atins de peremptoriul existenței cotidiene. Iubesc sufletul ei, care a știut să rămână viu și aparte indiferent de epoca istorică sau de crizele prin care am trecut ca națiune. Iar prima calitate a României este faptul că e vie. Se poate spune orice despre situația noastră, dar nu că nu suntem vii în sens profund, plini de substanță, interesanți și pasionali și încă într-un mod aparte. Știu că această originalitate a ființării noastre a fost pusă sub semnul întrebării și privită critic ca un defect de a nu fi în rândul lumii, ca alții. Dar eu nu vreau să fim ca alții. Vreau să învățăm lucrurile bune pe care le-au realizat alții, dar fără să ne pierdem identitatea. De asemenea, mă doare să văd că singura raportare la România e sub aspect socio-politic. Un neam nu se reduce la succesul său istoric sau la PIB-ul pe cap de locuitor. Această viziune materialistă, oricât de utilă ar fi din punct de vedere statistic, este reducționistă. Prin paralelism, este ca și cum ai judeca personalitatea cuiva după banii din cont. Are bani mulți, e "realizat". Nu are bani, nu merită numele de om. Cum am putea atunci să reducem relația noastră cu România la bonitatea ei financiară?

Iubesc România pentru că există dincolo de economie, de politică, de sistemul statal. România nu a început să existe la data constituirii ei ca stat modern și nu se reduce la atâta. Dacă istoria noastră ar fi doar din secolul al XIX-lea, când am obținut voie de la diferitele stăpâniri vremelnice să existăm în mod oficial, sau doar de la 1918, când Europa ne-a recunoscut integritatea statală, am fi foarte săraci. Este o hibă a modernității să judecăm țările, neamurile și indivizii doar după ceea ce au în buzunar. Dacă tot ne revendicăm de la cultura creștină la nivel european, ar trebui să ne amintim că nu haina îl face pe om, așadar nici potența sa financiaro-politică. De unde tendința de a ne judeca doar prin prisma strâmtă a clasificării bogăției? Invalidăm astfel secole de cultură și spiritualitate care au pus pe primul loc calitatea umană și abia apoi succesul în această lume.

Dacă ne limităm la judecata aparențelor, Iisus a fost un ratat (ce personaj fără carieră!), marii scriitori și artiști ai lumii și-au desfășurat periplusul prin această lume inutil, pentru că aveau un PIB negativ (câți nu au murit plini de datorii?), iar strămoșii noștri trebuie uitați și șterși din istorie pentru că, după ce au mâncat din blide de aur pe vremea dacilor, au dus-o dintr-o nevoie într-alta. Pe firul acestei viziuni profund eronate s-a ajuns să transformăm în vedete miliardarii de carton post-decembriști, ca și cum ei ar reprezenta modelul succesului și așadar al umanității împlinite.

Iubesc România pentru că este profundă, pentru că mai știe ce înseamnă o sărbătoare (altceva decât consumism și cumpărături, adică), pentru că știe să se bucure în puținele clipe de răgaz și pentru că nu și-a pierdut credința. O iubesc pentru toleranța ei cu cei care îi vor răul și pentru sufletul ei mare în raport cu judecățile strâmbe și răuvoitoare. România vede dincolo de istorie și de clasificări și trăiește într-un alt spațiu și timp. E suficient să ieși din aglomerație și să te îndrepti spre locurile mai liniștite ca să îți dai seama că neamul nostru nu a părăsit raportul cu eternitatea și că nici nu are de gând să o facă, pentru că sisteme trecătoare a văzut destule, dar niciunul dintre ele nu se compară cu veșnicia. Există în România o sumedenie de locuri în care timpul parcă s-a oprit, pentru că ceasul artificial al omenirii care își împarte în mod matematic ziua în ore, minute și secunde nu a pornit, de fapt, niciodată. Există tărâmurile de basm în România pe care civilizația nu a reușit să le modifice și ele sunt la fel de valoroase și de imemorabile ca și tradițiile.

Iubesc România pentru că nu se închină la timp, deși își plătește obligațiile față de acesta. Pentru că nu crede în puterile trecătoare, deși este perfect conștientă de existența lor. Pentru că are suflet, chiar dacă acest lucru a costat-o imens în istorie. Iar dacă în raport cu stăpânii lumii a avut de pierdut, românii s-au salvat mereu pentru că erau stăpânii timpului, adică deasupra acestuia. Imperiile vin și trec, la fel și stăpânirile, neamul românesc rămâne pentru că e conectat la transcendent. Relația cu acesta ia diferite forme, unele greu de dibuit, dar canalul de comunicare cu ceea ce este dincolo rămâne deschis și acest lucru ne asigură libertatea. Nu am fi vii dacă nu am fi liberi, și am fost dispuși să plătim orice preț pentru a rămâne liberi. De aceea iubesc România, pentru că este liberă...

De ce avem nevoie de tradiții

Ziua lei Românești, sărbătorită pe 24 iunie, de Sânziene, este o ocazie să ne amintim de tradițiile noastre și să înțelegem de ce nu avem voie să le abandonăm. A-ți uita tradițiile e mai grav decât a-ți uita istoria, pentru că istoria nu are nici vechimea, nici profunzimea care izvorăște din tradiție. Istoria ține de lumesc și de raportul cu ceilalți. Tradiția ține de spiritualitate și de raportul cu sine și cu absolutul întruchipat în sufletul unui neam.

Așadar, de ce avem nevoie de tradiții? Pentru că să ne amintim de noi înșine, pentru că să nu ne pierdem în no man's land-ul în care suntem cu toții la fel pentru că nu mai suntem în niciun fel. Această tendință procustiană a asimilării tuturor modernilor și a ajustării lor pe același calapod este pericolul căruia i se opune tradiția. Dincolo însă de rolul ei de prezervare a identității, tradiția dă seama de bine, adevăr și frumos, virtuțile clasice fără de care existența noastră nu mai denotă umanitate. Binele conservat prin tradiție este cel al moralității, al distincției dintre bine și rău, mai clare și mai percutante decât ar putea-o face orice altă învățătură. Adevărul tradiției este, în mod similar, cel descoperit și dezvoltat prin experiența neamului și poate fi regăsit ușor în proverbele populare vechi. Este un adevăr moral, după cum binele descris de tradiție este unul al adevărului care luptă împotriva minciunii și falsității. În cele din urmă, tradiția este cea care păstrează frumosul autentic, așa cum îl găsim în ia românească. Ce haină modernă se compară cu firul cusut de mână și ornat cu drag și suflet în portul tradițional? Spre deosebire de modă, portul

românesc nu îmbrăca doar trupul, ci și sufletul. De aceea se purtau haine noi de Paști și de Crăciun, pentru a sărbători înnoirea lăuntrică. Dar toate aceste înțelesuri se pierd dacă nu avem grijă de tradiție, iar sufletul nostru devine mai sărac și viața mai urâtă.

A apăra tradiția nu înseamnă protocronism și limitare a minții. Aceasta o cred numai mediocrii, că a fi deștept înseamnă a-ți repudia mama, țara și tradiția, ca să pari modern și superior. Evident că nu ne mai putem întoarce la ritmurile vieții rurale și nu mai putem adopta instrumentarul ritualului sătesc. Dar acest lucru nu înseamnă că ceea ce este peren în tradiție nu poate fi folosit. Acest lucru nu înseamnă că folclorul nu merită păstrat, la fel și buna învățătură a strămoșilor.

Până la urmă, tradiția ne duce înapoi și ne reface legătura cu moștenirea lăsată de adevărații întemeietori. Niciunde nu regăsim, de exemplu, urma dacilor precum în căluș, în care putem citi demnitatea și vigoarea neamului. Tradiția este așadar chiar mai mult decât o seamă de virtuți, este calea prin care să ne redescoperim demnitatea, prin care să ne afirmăm valoarea și prin care să stăm cu capul sus. Un neam ca al nostru, care deține o asemenea comoară, nu are voie să fie umil și plecat, indiferent cum ne-ar dori unii și alții. Tocmai de aceea avem nevoie de tradiții, ca să ne așezăm la locul care ni se cuvine și care nu este mai prejos decât cel al altor neamuri. Ba chiar dimpotrivă...

Smerenia românilor în fața morții

Un autocar cu turiști români s-a răsturnat pe 23 iunie 2013 într-o prăpastie din Muntenegru, accidentul soldându-se cu 18 morți și 29 de răniți. Guvernul a declarat ulterior data de 26 iunie zi de doliu național în memoria victimelor tragediei.

Astfel, măcar în fața tragediei am reușit să fim solidari. Nu doar drapelul a fost în bernă pe 26 iunie, ci și sufletele românilor. Chiar dacă în fața vieții avem păreri diferite, în fața morții am știut să ne unim și să ne reculegem cu smerenie. Cu unele excepții "notabile" ale politicianilor care au simțit nevoia să facă opoziție și critică din suferință și dramă.

Nimic nu e mai sfânt pentru români decât trecerea la cele veșnice. Cu acest sentiment al sacrului față de ceea ce depășește puterea de înțelegere a umanului, ținând de zodia celor pe care nu le putem schimba, s-au raportat românii și la tragedia din Muntenegru. Trebuie să recunoaștem că în fața vieții nu suntem la fel de uniți. Individualismul nostru ne face să avem fiecare o părere și să ne-o susținem cu tărie în fața celorlalți. Dar în fața misterului morții ne schimbăm radical și suntem capabili de o solidaritate impresionantă. O țară în doliu, așa s-a prezentat România de la aflarea veștii accidentului. Și nu e prefăcătorie. Românii se închină în fața morții, uită răul și-i acordă eternității dreptul său de a controla viețile noastre pe baza unor premise care ne depășesc și în fața cărora ne plecăm cu smerenie. Ține de credința românească și de conștiința

precarității condiției umane această cuvioșie în fața voinței divine, care nu exclude durerea, dar îi dă o dimensiune cosmică.

De aceea, declararea oficială a unei zile de doliu național în memoria victimelor accidentului nu a fost un gest gratuit. Cu sau fără această instituționalizare a doliului, românii l-ar fi trăit tot ca atare. Gestul oficial doar a consimțit o stare de spirit și o trăire unanimă a românilor în fața tragediei, care s-ar fi consumat cu aceeași putere și îndurerare și fără însemnele publice ale doliului.

Singura notă discordantă în acest bocet autentic care nu este nici al statului, nici al Guvernului, ci al simțirii românești, a fost încercarea unor politicieni de a face opoziție pe spatele tragediei. Puteau să se abțină măcar acum, pentru că nu despre politică e vorba. Moartea nu se supune politicii, ci transcende cu superioritate puterile omenești sau părerile personale. În fața ei e nevoie de reculegere și rugăciune, nu de gesturi demonstrative. A amesteca tragedia cu nevoia unor politicieni de a ieși în față și de a demonstra cât de umani și de grijulii ar fi fost ei în situația dată denotă lipsă de compasiune. Lăsați-i măcar pe cei plecați dintre noi să nu mai asiste la spectacolul penibil al demonstrațiilor de forță verbală! O lumânare și un "Dumnezeu să-i ierte!" ar fi însemnat mai mult decât agitația unora la televizoare pe tema cum trebuia făcut. Nimic nu aruncă mai mult în ridicol politica ieftină și critica de dragul de a te afla în treabă precum datul sorții și al morții, brutal, neverosimil, suprauman, ca și cum ar vrea să ne învețe cât de mici suntem în fața Creatorului. Iar dacă românii se apleacă modești în fața destinului este tocmai pentru că nu se sumețesc, ci știu prea bine că se află în mâinile Celui de la care vin toate.

România, Grădina Maicii Domnului

Atunci când Papa Ioan Paul al II-lea le reamintea românilor în 1999 că țara lor este Grădina Maicii Domnului, foarte mulți au fost plăcut impresionați de această asociere a imaginii României cu un vector atât de puternic al spiritualității creștine. Și dacă tot am încercat felurite branduri de țară, de ce nu am promova România ca Grădina Maicii Domnului?

Turismul spiritual este în creștere în toată lumea și există câteva destinații de pelerinaj care atrag vizitatori de pe toate meridianele globului. România are, la rândul ei, multe destinații spirituale care prind chip și glas îndeosebi în preajma hramurilor. Este celebru hramul de la mănăstirea Nicula, unde se adună zeci de mii de credincioși într-o atmosferă de rugăciune și de reculegere impresionantă.

De ce nu am promova România, atunci, și ca o destinație spirituală, mai ales că împărtășim cu creștinătatea occidentală aceeași venerație pentru Sfânta Fecioară Maria? Turismul nu trebuie să fie neapărat doar o preocupare facilă și consumistă. Relaxarea poate să ia și chipul meditației și al interiorizării, precum și al comuniunii cu ceilalți credincioși. Iar

din acest punct de vedere, pelerinajele care se fac pe tot parcursul anului cu diferite ocazii sacre și care atrag sute de mii de credincioși stau mărturie a forței pe care o pot exercita sărbătorile religioase și locurile speciale care sunt dedicate spiritualității.

România ca Grădină a Maicii Domnului ar pune în valoare tradițiile noastre străvechi, dar și credința acestui popor care nu s-a clintit din închinarea sa către Cel de Sus în ciuda furtunilor istoriei. Ar pune în valoare sufletul eminent creștin al neamului și legătura sa cu spiritualitatea. Și ne-ar ajuta și pe noi, modernii aflați în epoca globalizării, să nu ne uităm rădăcinile și trecutul.

România - Grădina Maicii Domnului este, cred, cel mai frumos lucru care a putut fi spus despre acest pământ. Rădăcinile acestei denumiri sunt străvechi, ea putând fi regăsită în mărturiile călugărilor români din vechime și în devoțiunea românilor față de Sfânta Fecioară Maria. Nu întâmplător numele de Maria este printre cele mai folosite de români. Avem și cântece religioase închinare acestui nume, precum "O, Marie, frumos nume", a cărui interpretare sfâșietoare de către Grigore Leșe ar trebui să convingă pe oricine de venerația specială a poporului român pentru Maica Domnului.

Pentru a accepta să vedem România ca pe o Grădină a Maicii Domnului trebuie doar să ieșim puțin din vârtejul cotidianului și să privim dincolo de agitația lumii. Trebuie să ieșim din aglomerația urbană și să regăsim liniștea unei mănăstiri sau măcar a slujbei de duminică sau de sărbătoare din orice biserică. Întâlnirea cu sacralitatea se poate realiza în România în foarte multe locuri și feluri, pentru că forța pe care o emană credința și tradițiile noastre a rămas intactă. E nevoie doar de puțină liniște și atenție.

Măiastra cântecului românesc

Într-un peisaj muzical dominat de producții muzicale cel puțin îndoielnice și fără legătură cu sufletul românesc, centenarul nașterii Mariei Tănase (1913-1963) este o ocazie de a ne aminti de cântecele neamului și de a ne pune întrebarea dacă merită să renunțăm la ele doar pentru a fi "la modă". A uita de cântecele vechi este tot una cu a pierde o bucată din sufletul românesc. Consecința va fi că vom deveni infinit mai săraci.

În graba de a ne adapta modernității, de a fi și noi ca ceilalți, am lăsat în spate ca pe o moștenire rușinoasă tot ce aveam mai de preț, cântecul și tradiția care ne-au format sufletul veacuri de-a rândul. Acum, să iubești muzica tradițională românească înseamnă să dai dovadă de paseism, iar promovarea ei, a portului popular sau a meșteșugurilor străvechi a devenit o excentricitate. Totul pentru nou, totul pentru globalizare. Să nu cumva să ne păcălim crezând că a trăi cum trăiesc toți și a consuma ceea ce consumă toți reprezintă un progres absolut, la fel ca și a îngropa în uitare ceea ce avem numai al nostru. Dacă mă uit la

ce se cântă azi, din dorința de imitare a altor culturi, și la ce cânta Maria Tănase, așa spune că nu prea am progresat. Ne-am abandonat propriile valori ca să fim în ton cu tendințele, dar nu am evaluat ce pierdem din trecut și ce primim la schimb din viitor. A fi o țară deschisă către lume nu înseamnă a practica imitația ieftină, nici a ne disprețui trecutul. Și nicăieri nu se vede mai bine acest lucru ca în producțiile culturale, printre care muzica este cea mai vizibilă.

Există evident un curent puternic de transformare a muzicii tradiționale românești în arheologie dedicată doar specialiștilor și, eventual, ciudaților. Adaptații, noul val, preferă să adore zâzâitul DJ-ilor, ultima invenție "artistică" prin care zgomotul devine "cultură", iar conglomeratul de sunete asurzitoare ține loc de muzică. Firește că nu poți alătura muzica sufletului românesc cu așa ceva. Întrebarea se pune dacă dorim să uităm de Maria Tănase, de Maria Lăzărețu și de multe asemenea voci care au întruchipat durerile și aspirațiile acestui neam, pentru a ne scufunda în torentul de zgomote fără națiune, fără identitate și fără conținut, care reprezintă "noua cultură".

Există o luptă a îndrăgostiților de folclor și de autentic care încearcă să salveze cultura românească străveche. Dar lupta lor e inegală, pentru că producțiile internaționale sau de imitație au parte de tot sprijinul, iar artiștii care se opun curentului pierderii identității nu au decât publicul de partea lor. Iar acesta e din ce în ce mai redus numeric.

Dacă nu înțelegem ce comoară culturală am primit moștenire de la înaintași și o lăsăm în paragină, ne sărăcim sufletul într-un mod iremediabil. Ascultați orice cântec al Mariei Tănase și apoi comparați-l cu una din producțiile de astăzi. Diferența este ca de la cer la pământ. De la cerul simțirii românești pentru care existau frumos, bine și adevăr, la pământul anost al muzicii de serie, al producțiilor comerciale și al kitsch-ului triumfător. Să nu renunțăm la partea noastră de cer, de autentic! Altfel, vom păți ca în blestemul cântecului Măiaștrei: Cine iubește și lasă, Dumnezeu să-i dea pedeapsă... Nu există pedeapsă mai mare decât aceea pe care ne-o aplicăm noi înșine uitându-ne rădăcinile și cultura. Dacă vom săvârși acest păcat al uitării și al înstrăinării de noi înșine, vom rătăci fără rost pe această lume și nu vom mai fi altceva decât "vâjâitul vântului, pulberea pământului".

România, între paradigma Mihail (puterea) și Gavriil (blândețea)

Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil, sărbătoriți pe 8 noiembrie, reprezintă paradigme ale unor trăsături de caracter care merită studiate pentru a vedea care este balanța corectă de asumare a lor în raportul cu lumea. Dacă Mihail reprezintă puterea și fermitatea (de aceea apare cu sabia), Gavriil sau Gabriel este simbolul blândeții (iconografia îl prezintă cu crinul în mână). România a cultivat mai mult florile toleranței decât fermitatea.

Ipostaza ideală a unei comunități naționale este de a ține sabia fermității într-o mână și crinul diplomației și al bunătății în cealaltă. De prea mult timp România îi aparține mai mult zodiei Arhanghelului Gavriil decât celei a lui Mihail, deși o bună proporție între cele două modele ar fi de dorit. Există situații în care florile bunătății nu sunt respectate și nici ascultate, iar România a excelat în a fi tolerantă și îngăduitoare atunci când i se încălcau drepturile sau imaginea, devenind chiar o practică lipsa de reacție și de fermitate în fața situațiilor neplăcute sau chiar jignitoare la adresa noastră. Dar într-o lume care glorifică forța și puterea, asumarea exclusivă a îngăduinței care emană din modelul Arhanghelului Gavriil pare nepotrivită și nelalocul ei.

Națiunea română are nevoie, de aceea, să-și amintească de Mihail, de forța dreptății, de impunerea respectului, de nevoia de a-și face auzit glasul, dorințele și aspirațiile pe care nimeni nu le mai ascultă dacă sunt rostite blând și cuviincios. Pur și simplu hărmălaia mondială este prea mare pentru subtilitatea blândeții și a respectului natural. Sunt ascultați și respectați doar cei cu gura mare, care se agită, se impun și fac uz de demonstrații de putere. României nu îi este naturală o asemenea tendință, pentru că nouă respectul față de ceilalți și atitudinea prin care fiecare trebuie să-și vadă de treaba lui ne sunt înnăscute. Am dovedit în timpul istoriei că ne închinăm mai degrabă la flori decât la arme, pentru că așa ne este constituit sufletul. Dar atunci când limitele au fost depășite, am știut să ne amintim și de dreptatea lui Mihail, căpetenia oștirilor Domnului.

Acum avem din nou nevoie să-l lăsăm din brațe pe Gavriil și să ne îndreptăm atenția spre acea parte a icoanei în care tronează maiestuos și impunător Arhanghelul Mihail. Numai cu forța și cu judecata sa dreaptă și neclintită ne putem recâștiga respectul și drepturile în fața lumii care nu se emoționează în fața toleranței și a bunei cuviințe, ci numai a durității.

România, țara în care nimic nu-i valoros sau profetic dacă-i românesc

Avem tendința de a nu prețui nimic din ce-i al nostru dacă nu vine mai întâi cineva străin să spună că e valoros. Pe aceeași direcție, ce vine de "afară" e, din principiu, mai bun decât ce avem noi, ce fac și ce produc alții e mai interesant și mai valoros. Această modestie exagerată prin care ne uităm mereu în gura altora este explicația felului cum ne abandonăm valorile, creațiile, oamenii de valoare doar pentru că provin din România.

Celebra sintagmă biblică "Nimeni nu-i profet în țara lui" se aplică dramatic în România, însă nu doar pentru persoane, ci și pentru valorile naționale. Mai ales după 1990, am fost cuprinși de o furie a "internaționalizării", din punct de vedere atât material, cât și cultural. Singurele haine bune erau "din străinătate", iar singurele valori culturale meritorii tot de acolo. Brusc, muzica românească nu mai era bună, la fel nici tradițiile noastre, portul popular era rușinos și "de la țară", iar blugii și hiturile disco (sau alte stiluri) aveau monopol. A fost nevoie ca designeri străini să descopere ia românească, care de altfel mai fusese în vogă în anii '70 în Franța, pentru ca să descoperim și noi că avem un port popular nemaivăzut, a cărui stilizare poate fi generatoare de *haute couture* pe podiumul modei de oriunde din lumea asta mare. Dar, mai întâi, trebuia să ne spună acest lucru altcineva, pentru că atunci când au spus-o românii iubitori de frumos nu i-am băgat în seamă. Scriitorii

sau compozitorii români sunt mari numai dacă sunt apreciați de străini și vin cu patalamaua din Occident, altfel nu-i bagă nimeni în seamă. Cercetătorii și oamenii de știință la fel. Până și locurile noastre sublime au nevoie să apară pe Travel Channel ca să avem curajul să recunoaștem: da, domnule, avem o țară frumoasă. Dar dacă nu descoperea Prințul Charles Transilvania, parcă nu ne dădea mâna să apreciem satul românesc și tradițiile sale. Iar mâncarea sănătoasă și naturală a bunicilor nu a mai avut valoare până nu i s-a spus "eco" și a devenit scumpă. Mai demult era ieftină și la îndemână, dar noi preferam să ne cumpărăm plasticuri de la supermarket. Acum, dacă e "eco" și e la modă în străinătate, parcă începe să ne placă și nouă. Și tot așa.

Ar trebui să ne lepădăm odată de complexul străinătății și al aprecierilor venite din altă parte. Ce avem bun și frumos este așa în sine și în mod real, nu pentru că vine nu știu cine și ne spune că avem comori pe care le-am uitat și ar fi bine să nu le pierdem. Ce tot stăm și așteptăm să ne descopere alții Maramureșul, ia, folclorul, mâncarea, meșteșugurile, pesiajele de basm, ca să începem să le prețuim? Nu erau la fel și înainte să se minuneze străinii de ele? De ce nu avem mândria și puterea să ni le prețuim și singuri, fără ajutor și îndemn din afară?

Eroii zilelor noastre

Îi plângem în aceste zile pe eroii din decembrie 1989. Să nu uităm însă de eroii zilelor noastre, ca să nu cădem în greșeala de a ne prețui valorile doar după ce nu mai sunt, un păcat de neiertat de care ne cam facem vinovați. Cine sunt eroii zilelor noastre? Iată o listă cu "eroi" care s-ar simți jenați să le spunem așa, pentru că trăiesc printre noi și nu au conștiința faptului că ar face ceva deosebit. Din punctul lor de vedere, își fac doar datoria. Din punctul meu de vedere, sunt exemple de urmat și icoane vii ale românismului dus la cote de martiriu. O să încep cu părintele Boian Alexandrovici, sufletul românilor din Valea Timocului (Serbia). Acest Om și Român a fost arestat pentru că a construit o biserică nepermisă de către statul sârb. A primit amenințări cu moartea, dar, după cum a mărturisit, viața lui e în mâna lui Dumnezeu și nimic nu îl va opri să-și facă ceea ce el numește datorie: să mențină identitatea românească într-o zonă urgisită unde a face slujbe în limba română reprezintă la propriu un act de eroism, pentru că se soldează cu anchete la securitatea sârbă.

Într-o situație similară sunt profesorii de limba română din Transnistria, anchetați de curând chiar în incinta liceului "Lucian Blaga" din Tiraspol. Vina lor? Faptul că predau în limba română și duc astfel mai departe neamul românesc într-o zonă supusă barbariei. Cum i-am putea numi pe acești oameni care-și sacrifică siguranța și își pun viața la bătaie pentru neamul lor?

Știu că sintagma "erou" e compromisă, ca și expresiile care fac referire la patriotism, naționalism, iubire de țară sau dragoste de neam. Dar oameni precum cei pe care i-am amintit și cu care am avut onoarea să mă întâlnesc redau valoarea inițială cuvintelor.

Eroi sunt și profesorii sau învățătorii din satele îndepărtate ale României care duc lumina învățaturii acolo unde viața este atât de grea, artiștii populari care păstrează tradițiile chiar dacă acestea nu sunt "comerciale" și "trendy", și o fac cu prețul trudei lor nerăsplătite, și fiecare dintre cei care citesc aceste rânduri are multe exemple în minte.

Eroi sunt, în egală măsură, sportivii care au ridicat steagul României pe podiumul marilor competiții internaționale și ne-au făcut să fim mândri că suntem români cu prețul copilăriei și tinereții lor dedicate unei munci chinuitoare, precum și toți cei care au pus datoria și împlinirea unui ideal înalt deasupra confortului personal.

Eroi sunt și voluntarii Acțiunii 2012 care au stat în frig și în ploaie să strângă semnături pentru unirea României cu Basarabia, trezind conștiința națională și creând un curent unionist atât de puternic.

V-aș ruga, de aceea, să continuați această listă cu cei pe care îi cunoașteți voi, poate învățătorul care v-a pus prima dată stiloul în mână și a făcut-o cu dragoste și din suflet, poate un vecin care își rupe de la gură să ajute un bătrân care nu are pe nimeni, poate un tânăr talentat care a ales să nu plece din România ci să-și dedice inteligența și pregătirea acestei țări, deși ar fi mai bine plătit dacă ar pleca în străinătate.

Într-o vreme în care suntem inundați cu vedete "tunate", a venit vremea să ne amintim cine ne sunt eroii. Dacă nu-i recunoaștem și nu-i respectăm, înseamnă că nu-i merităm.

Unde sunt colindele de altădată?

Pe unde umbli prin România, răsună de zor Jingle Bells și hit-uri internaționale de iarnă într-o repetiție fără sens. Ai spune că poporul român nu are nicio colindă proprie sau vreun cântec de stea, noroc că a găsit niște zurgălăi globish cu vorbe de neînțeles, născând un sentiment de ușurătate fără noimă. Cât de departe suntem de Epifania Crăciunului românesc, în care bucuria era gravă și uimită de miracolul Nașterii!

Atâta pasiune în a ne uita propriile obiceiuri ca să ne scufundăm în masa amorfă a unor cântece internaționale despre Merry nu știu ce... Ce înseamnă pentru noi aceste kitschuri preluate la a șaptea mână, fără semnificație, care sunt eventual potrivite pentru shopping, nu pentru sărbătoarea românească a Crăciunului! Și cât de mult am pierdut pentru că, în loc să auzim *Deschide ușa, creștine* sau alte colinde încă și mai vechi, precum *La săvârșitu' lumii*, stăm și ne amețim mințile cu lucruri de nimic. Firește că atunci Crăciunul devine o ocazie de cheltuit bani și o sărbătoare laică sărăcită de conținut. Ce diferență mai este între comunismul care ne condamna la Moș Gerilă și consumismul care transformă puritatea și profunzimea Nașterii Domnului în competiția lui cine cumpără mai mult?

Poate părea minor, dar dacă Crăciunul românesc a devenit o alergătură după promoții, iar mesajele de Nașterea Domnului se reduc la evergreen-uri de pe alte meleaguri, nu ne-a mai rămas de fapt nimic. Va fi un Crăciun în care în sufletele noastre de români nu se va naște nicio emoție și nicio trăire adâncă. Și atunci vom fi, de fapt, săraci și goi, pentru că am uitat ceea ce făcea această sărbătoare să fie un moment esențial în calendarul românesc. Nașterea venea ca o conștientizare a condiției umane împovăraătoare, cu atât mai tragică în cazul asumării ei de Subiectul divin. Textele noastre străvechi de Crăciun nu erau cu chicoteală și cu superficialitate, ci cu meditație la condiția umană presărată de dramatism. Iar dacă uităm de ele pentru ca să ne isterizăm în goana după distracție, noi suntem cei care pierdem, subțind natura noastră umană complexă până la Pavlov: răspundere automată la comanda publicitarilor și gonirea după părelnică satisfacție a materiei.

Faptul că în România, în unele zone și enclave etnologice mai persistă tradițiile de Crăciun reprezintă marea noastră șansă de a nu uita din ce e constituit sufletul românesc. Dacă lăsăm în risipire ceea ce ne individualizează ca neam în momentele de semnificație transcendentă, nu vom mai reprezenta nimic nici pentru alții, dar nici pentru noi înșine.

Ce-ți dorim noi ție, dulce Românie?

La cumpăna dintre ani, ne întrebăm cu toții cum va fi anul care va veni și ce ne-am dori pentru 2014. Mai presus de toate, să ne întrebăm și ce-i dorim României pentru viitor și să punem umărul pentru ca aceste dorințe să se și împlinească. Toți ne dorim o Românie puternică și mândră, respectată și îmbelșugată, un loc mai bun pentru toți românii, chiar dacă părerile despre mijloacele prin care acest lucru se poate realiza diferă de la caz la caz.

Îmi doresc pentru 2014 ca România să depășească în sfârșit criza pornită în urmă cu ceva ani și ca lucrurile să revină pe făgașul normalității. Ca românii să nu mai fie nevoiți să își caute de lucru prin alte părți ale lumii și ale Europei, ci să găsească tot ce au nevoie la ei în țară. Îmi doresc ca România să fie respectată în lume și printre celelalte țări europene și să nu mai fie transformată în sperietoarea cu care diferiți politicieni străini își amenință alegătorii ca să mai primească niște voturi în plus, deși românii nu vor "invada" nici Marea Britanie, nici vreo altă țară de anul viitor. Îmi doresc, de asemenea, ca Basarabia să revină la țara mamă și să fim din nou împreună între granițele aceluiași stat, pentru că toți suntem români și merităm să trăim în interiorul aceleiași țări. Îmi doresc, de asemenea, ca frații români aflați în comunitățile istorice din preajma României să nu mai fie supuși abuzurilor și presiunilor statelor vecine, care par hotărâte să facă tot posibilul să asimileze comunitățile românești cu orice preț și încălcând orice norme. În egală măsură, îmi doresc ca agitația extremistă maghiară să înceteze în Transilvania, ca Ungaria să își vadă de ale ei și noi de ale noastre, pentru că adevărata grijă este ca toți cetățenii români, indiferent de etnie, să o ducă mai bine.

Îmi doresc de asemenea ca politica românească să devină mai puțin conflictuală și mai utilă în sens real. Atunci când disensiunile primează, așteptările românilor trec pe planul

Thank You for previewing this eBook

You can read the full version of this eBook in different formats:

- HTML (Free /Available to everyone)
- PDF / TXT (Available to V.I.P. members. Free Standard members can access up to 5 PDF/TXT eBooks per month each month)
- Epub & Mobipocket (Exclusive to V.I.P. members)

To download this full book, simply select the format you desire below

